

ข่าวสิ่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด
โทร 0-3951-1008 www.trat.doae.go.th

60 เทคโนโลยีชาวบ้าน

วารสารเทคโนโลยีชาวบ้าน ปีที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๕๖๘

เทคโนโลยีการเกษตร

● สมยศ เขี่ยมใบพุกักษ์

การประกวดคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ เริ่มดำเนินการครั้งแรก เมื่อปี 2555 โดยขั้นตอนการประกวดคัดเลือกเริ่มจากระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ มีคณะกรรมการจากกรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานภาคีต่างๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ร่วมกันพิจารณาตัดสิน และคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพื่อให้เป็นตัวอย่างหรือต้นแบบแก่วิสาหกิจชุมชนอื่นในการพัฒนาประสิทธิภาพการประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความมั่นคง มีความสามารถในการบริหารจัดการ และเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

คนสนใจซื้อสินค้า

“วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด” วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับประเทศ ปี 2556

รับรางวัล

ระดับประเทศได้เข้ารับพระราชทานโล่รางวัลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี สำหรับในปี 2556 วิสาหกิจชุมชนที่ผ่าน

จุดเริ่มต้น วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด

แรกเริ่มเกิดจากการรวมตัวของเกษตรกรในพื้นที่ซึ่งประกอบอาชีพทำนา โดยรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มไร่นาเนินทราย เมื่อปี 2525 เพื่อส่งเสริม

ป้าย

การคัดเลือกเป็น 1 ใน 73,419 วิสาหกิจชุมชน จากทั่วประเทศ ได้แก่ “วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด”

การทำนาในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ปี 2531 จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรทำนาเนินทราย และเริ่มเกิดปัญหาในการไม่มีผู้จ้างเก็บผลผลิตข้าว จึงได้เสนอขอและได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตรได้สร้างยุ้งฉางและลาน

ตากข้าว

ปี 2548 เกิดแนวคิดสร้างกลุ่มให้เข้มแข็งขึ้น โดยรวมตัวกันระหว่างกลุ่มเกษตรกรทำนาเนินทรายและกลุ่มจัดไร่นาเนินทราย จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด เมื่อวันที่

22 พฤศจิกายน 2548 และในปี 2549 มีแนวคิดที่จะสร้างโรงสีจริง เสนอขอและได้รับงบประมาณจากจังหวัดตราดในการจัดตั้งโรงสีข้าว จากนั้นในปี 2554 เริ่มประสบปัญหาความชื้นในข้าวเปลือกสูง เนื่องจากปริมาณฝนมาก ไม่สามารถตากข้าวในลานตากได้ ทำให้คุณภาพข้าวสารด้อย

ออกร้านจำหน่ายสินค้า

ข่าวสดเชิงเสริมวิชาการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด
โทร 0-3951-1008 www.trat.doae.go.th

เทคโนโลยีชาวบ้าน 61

ลง จึงเสนอขอและได้รับงบประมาณสนับสนุนในการสร้างโรงอบข้าว ซึ่งปัจจุบัน ปี 2556 วิชาทกิจชุมชนแห่งนี้มีผู้ยังคงเก็บข้าวเปลือกมีโรงอบข้าว และโรงสีข้าว ทำให้รับซื้อข้าวเปลือกและสีข้าว จำหน่ายได้ตลอดทั้งปี มีสมาชิก 256 ราย มีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม 2,172,732 บาท ที่ทำการกลุ่มตั้งอยู่เลขที่ 63/1 หมู่ที่ 5 ตำบลเนินทราย อำเภอเมือง จังหวัดตราด

การบริหารจัดการภายในวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด บริหารจัดการกลุ่มโดยมีคณะกรรมการบริหาร ซึ่งสมาชิกได้มีมติคัดเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม และจัดแบ่งเป็นฝ่ายต่างๆ ตามความสามารถ ซึ่งจะมีบทบาทและกรอบหน้าที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเป็นไปอย่างสะดวก มีอิสระในการทำงาน และเกิดความคล่องตัว ซึ่งประกอบด้วยฝ่ายบริหาร ผู้จัดการ ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาด ฝ่ายบัญชี ฝ่ายตรวจสอบ และฝ่ายจัดซื้อ ทั้งยังมีคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านเป็นที่ปรึกษา

นอกจากนี้ ในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนมีการกำหนดขอบข่ายของวิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด โดยเห็นชอบและสรุปเป็นมติที่ประชุมอย่างชัดเจน เพื่อเป็นกรอบและเป็นแนวทางปฏิบัติของคณะกรรมการและสมาชิก

กิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด มีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่

1. การรับซื้อผลผลิตข้าวเปลือก จะกำหนดราคาความชื้นตามมาตรฐานตลาดและซื้อเป็นเงินสด โดยแบ่งลูกค้าเป็น 2 กลุ่ม คือ
- เกษตรกรที่เป็นสมาชิกและเครือข่าย จะรับซื้อในราคา นำราคาตลาด ณ ปัจจุบัน 200 บาท/ตัน และให้ค่าขนส่ง 100 บาท/ตัน ซึ่งรวมส่วนต่างจะได้รับ 300 บาท/ตัน
- เกษตรกรทั่วไป จะรับซื้อในราคาตลาด ณ ปัจจุบัน
2. ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่
- ข้าวสาร และข้าวกล้อง บรรจุถุงในขนาด 1 กิโลกรัม 2 กิโลกรัม 5 กิโลกรัม และ 50 กิโลกรัม บรรจุอย่างธรรมดา และแบบสุญญากาศเพื่อให้อายุการเก็บรักษานานขึ้น เป็นทางเลือกให้ผู้บริโภค
- ข้าวหอม (หัก) และปลายข้าว
- รำและแกลบ

ผลิตภัณฑ์ทุกอย่างของวิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด เน้นการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า มีการนำเทคโนโลยีการบรรจุข้าวแบบสุญญากาศมาใช้ ได้แก่ ข้าวสารบรรจุถุง ข้าวกล้อง ข้าวหอมเงิน ข้าว

ภาคภูมิใจ

เชิง) และนำผลพลอยได้จากการแปรรูปข้าว ได้แก่ ข้าวหักใหญ่ ข้าวปลายรวม ข้าวปลายจั่ว รำข้าว และแกลบมาใช้ประโยชน์และเพิ่มมูลค่าด้วย

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความหลากหลาย ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค เช่น ข้าวกล้องปลอดสารพิษ นำข้าวกล้องอบบรรจุขวด ข้าวกล้องอบบรรจุถุงสุญญากาศ และการส่งเสริมให้สมาชิกผลิตข้าวอินทรีย์

นอกจากนี้ ยังเน้นให้สมาชิกผลิตสินค้าให้ถูกใจผู้บริโภค โดยกระบวนการผลิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีความปลอดภัย บรรลุเกณฑ์มีผลจากบอกสรรพคุณที่ชัดเจน ลือให้ผู้บริโภคทราบคุณค่าทางอาหารเป็นแรงจูงใจในการซื้อสินค้า และนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดราคาที่เหมาะสมกับกรขาย โดยคิดจากต้นทุนการผลิตบวกกำไรพอประมาณให้สมาชิกอยู่ได้ ภายใต้แผนการตลาดที่แบ่งสัดส่วนชัดเจน ซึ่งตลาดส่วนใหญ่เน้นในชุมชน และเครือข่ายภายในจังหวัด

สวัสดิการของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด มีการนำผลกำไรสุทธิประจำปีจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชนอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และเป็นธรรม โดยสวัสดิการต่างๆ มีดังนี้

1. สมทบเข้าเงินทุนสำรองของกลุ่ม 20%
2. ค่าตอบแทนกรรมการ 10%
3. ปันผลค่าหุ้นสมาชิกและเครือข่าย 30%
4. ปันผลคืนให้ผู้ซื้อสินค้าของวิสาหกิจชุมชน 35%

5. เฉลี่ยคืนให้ผู้ขายข้าวเปลือกที่เป็นสมาชิก 2%
6. สนับสนุนกิจกรรมของชุมชน 2%
7. โบนัสพนักงาน (โรงสีและพนักงานขาย) 1%

นอกจากนี้ วิชาทกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราดยังเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การดำเนินงานต่างๆ เช่น ร่วมเสนอแนะในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาต่างๆ มีการพัฒนาสมาชิกอย่างเป็นระบบ และจัดอบรมความรู้ให้กับสมาชิกในด้านการทำงานข้าวโดยเน้นการผลิตที่มีคุณภาพ การผลิตเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นหลัก การปรับปรุงและรักษาคุณภาพสินค้าข้าวสาร

จุดเด่นของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด มีจุดเด่นที่ทำให้ได้รับการคัดเลือกเป็นวิสาหกิจชุมชน

ผลิตภัณฑ์ที่มี

1. ให้บริการสมาชิกและชุมชนในด้านต่างๆ ดังนี้
- ผลิตข้าวสารปลอดสารพิษ มุ่งเน้นให้ผู้บริโภคมีสุขภาพที่ดี โดยไม่ได้มุ่งเน้นผลกำไรเพียงเพื่อให้สมาชิกและชุมชนบริโภค รวมถึงเครือข่ายในจังหวัดตราด เช่น โรงพยาบาลตราด ร้านค้าสหกรณ์จังหวัดตราด ได้บริโภคข้าวที่ปลอดภัย
- ช่วยเหลือสมาชิกผู้ปลูกข้าวโดยการแทรกแซงราคาข้าวในช่วงที่ราคาข้าวมีปัญหา โดยการรับซื้อข้าวในราคานาตลาดโดยเฉพาะช่วงเวลาและคุณภาพข้าวไม่เป็นไปตามเงื่อนไขนโยบายรัฐบาล
- รับบริการสีข้าวให้เกษตรกรทั่วไป ประมาณ 80 ตันปี
- เปิดบริการรับชำระค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ให้แก่คนในชุมชน เป็นการอำนวยความสะดวก
- จัดตั้งกองทุนอายุดีมีสุข โดยการจัดสวัสดิการให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เจ็บป่วย

หรือเสียชีวิต เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ได้รับความเดือดร้อน

2. การบริหารกลุ่มเป็นระบบ ตรวจสอบได้ เช่น
- การจัดทำระบบบัญชีถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และตรวจสอบได้ โดยมีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดตราดควบคุมดูแล
- การมอบหมายหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละฝ่าย เน้นตามความถนัด เหมาะสม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และมีประสิทธิภาพสูงสุด เกิดประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชน
- มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่ออกโดยที่ประชุมใหญ่ของกลุ่ม เพื่อให้ทุกส่วนปฏิบัติ ป้องกันการเกิดปัญหาในภายหลัง
- กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกอย่างต่อเนื่อง โดยประชุมคณะกรรมการทุก วันที่ 5 ของเดือน และประชุมสมาชิก บิลละ 2 ครั้ง และประชุมใหญ่สามัญ บิลละ 1 ครั้ง เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชาวนาตราด ยังมีรางวัลรันทัดจากหลายหน่วยงาน ได้แก่

1. รางวัลเกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด ประจำปี 2556 วิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตข้าวดีเด่น จากการทำกิจกรรมโรงสีข้าวแบบครบวงจร ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
2. รางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับเขต ประจำปี 2556
3. รางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ประจำปี 2555 และ ปี 2556

4. รางวัลรองชนะเลิศลำดับที่ 2 วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับเขต ประจำปี 2555
- ซึ่งการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจะมีเป้าหมายให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนเป็นหลัก ดังวิสัยทัศน์ที่ว่า "วิสาหกิจมีทั้ง สมาชิกมั่นคง เพิ่มมูลค่าผลผลิต ชุมชนปลอดภัยและยั่งยืน"

ทั้งนี้ หากสนใจจะซื้อผลิตภัณฑ์ข้าวสารข้าวกล้อง ที่บริโภคได้อย่างปลอดภัย ติดต่อสุขภาพ ไม่ผ่านการรมสารเคมี หรือจะแวะเวียน เยี่ยมชม ดูงาน (การเดินทางสะดวก อยู่ถนนสายตราด-คลองใหญ่ ห่างจากตัวเมืองตราด ประมาณ 5 กิโลเมตร) ติดต่อสอบถามได้ที่ ผู้ใหญ่ปรีดา วรรณรัตน์ (ประธานวิสาหกิจชุมชน) โทรศัพท์ (089) 246-1851 ทุกวัน